nationale ombudsman

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan het college van burgemeester en wethouders

Datum
28 september 2026

Onderwerp
Discriminatie van Sinti, Roma en reizigers

Ons nummer
2593459

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Contactpersoon
[redacted]

Geacht college,

Al sinds mijn rapport *Woonwagenbewoner zoekt standplaats* uit 2017 dring ik er bij het Rijk en gemeenten op aan daadwerkelijk werk te maken van nieuwe standplaatsen voor Sinti, Roma en reizigers. Er is schokkend weinig voortgang geboekt en ik mis bij de overheid het gevoel van urgentie dat hierbij nodig is. Van een behoorlijke overheid mogen burgers meer verwachten. Een behoorlijke overheid discrimineert zelf niet én beschermt burgers tegen discriminatie door anderen. Met deze brief en de publicatie *Volk zoals jij* (bijlage 1) roep ik het kabinet en gemeenten op om de woonwagenculturen te beschermen en om discriminatie en stigmatisering, zowel in de samenleving als binnen de overheid, aan te pakken. In de publicatie staan de ervaringen van de mensen zelf centraal. Ik wil dat zij gezien en gehoord worden door u.

Te weinig standplaatsen
Op papier is het discriminerende beleid verdwenen: het uitsterfbeleid is afgeschaft en de Rijksoverheid en (een deel van de) gemeenten hebben een nieuw standplaatsenbeleid ontwikkeld. Maar in de praktijk merken veel Sinti, Roma en reizigers daar nog steeds te weinig van. Er zijn nauwelijks nieuwe standplaatsen bijgekomen. Volgens de Herhaalmeting 2025 zijn er tussen 2022 en 2025 slechts 99 standplaatsen bijgekomen. Ik ontvang hier regelmatig klachten en signalen over. Daarbij wil ik benadrukken dat op de overheid de verplichting rust om maatregelen te nemen die de historische achterstelling op de woningmarkt – voortgekomen uit het uitsterfbeleid – te herstellen.

Discriminatie
Daarnaast zie ik dat Sinti, Roma en reizigers telkens weer worden geconfronteerd met discriminatie en stigmatisering. Dat raakt zowel volwassenen als kinderen. Dit belemmert hen op de arbeidsmarkt, op school en in hun mogelijkheden om te wonen op een manier die past bij hun cultuur. Mensen worden niet als individu behandeld, maar beoordeeld op basis van negatieve beelden over de groep waartoe zij behoren. Deze negatieve beelden leven niet alleen in de samenleving, maar ook binnen de overheid. De blik op Sinti, Roma en reizigers is te vaak ééndimensionaal, namelijk door een veiligheidsbril. Dit werkt discriminatie en uitsluiting in de hand.[1]

Het gevolg is dat Sinti, Roma en reizigers zich niet geaccepteerd voelen in de Nederlandse samenleving. Sinti, Roma en reizigers kunnen of durven niet altijd zichzelf zijn, kunnen hun cultuur niet ten volle beleven of houden deze zelfs verborgen voor anderen. Dat geldt ook voor kinderen. Zij krijgen te

[1] Bijvoorbeeld: Gemeente stopt met standaard Bibob-onderzoek bij verkoop woonwagenkavels | Apeldoorn

Nationale ombudsman
[redacted]
[redacted]

Postbus 93122
2509 AC Den Haag
[redacted]
[redacted]
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

maken krijgen met discriminerende opmerkingen, onderadvisering en stagediscriminatie. En zij voelen als kind al de gevolgen van het standplaatsentekort: ze weten dat ze later weinig kans hebben op een standplaats. Jongeren die wij spraken, vertelden dat het eindeloze wachten hen belemmert om een eigen leven op te bouwen.

Wat ontbreekt er?
Ik mis bij de overheid het gevoel van urgentie dat nodig is om de structurele en haast genormaliseerde discriminatie van Sinti, Roma en reizigers aan te pakken. Aandacht voor deze gemeenschappen is te vaak gericht geweest op controle en beheersing, en te weinig op het beschermen van hun rechten.

Wat ontbreekt is een samenhangende aanpak, vanuit mensenrechtelijke verplichtingen, waar Sinti, Roma en reizigers zelf daadwerkelijk iets van merken. Mede als gevolg daarvan is het vertrouwen in de overheid laag. Dat moet de overheid zich aantrekken.

Wat vraagt de Nationale ombudsman van u?
De overheid moet zich actief inzetten om de woonwagenculturen te beschermen en om discriminatie en stigmatisering in de samenleving en binnen de overheid tegen te gaan. Dat begint ermee dat de overheid actief beleid maakt en uitvoert dat gericht is op de wezenlijke verbetering van de positie van Sinti, Roma en reizigers. De ombudsman verwacht van gemeenten dat zij in actie komen, omdat zij een eigen verantwoordelijkheid hebben richting hun inwoners om mensenrechten te waarborgen. Een eerstvolgende gelegenheid voor alle gemeenten om dit te doen, is bij het opstellen van de volkshuisvestingsprogramma's onder de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting.

De Nationale ombudsman roept gemeenten op:

1. **Ga aan de slag met beleid tegen discriminatie van Sinti, Roma en reizigers.**

2. **Zorg voor voldoende standplaatsen.**

De Nationale ombudsman roept het kabinet op:

1. **Voer gericht en samenhangend antidiscriminatiebeleid vanuit mensenrechtelijke verplichtingen.**

2. **Besteed voldoende aandacht aan de positie van Sinti, Roma en reizigers in de volgende rijksbrede aanpak tegen Discriminatie en Racisme.**

3. **Heb bijzondere aandacht voor de positie van kinderen en wat zij nodig hebben.**

4. **Erken Sinti, Roma en woonwagenbewoners als nationale minderheid onder het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden.**

5. **Neem de regie om samen met gemeenten het standplaatsentekort op te lossen.**

Tot slot
Ik heb een soortgelijke brief gestuurd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Werk en Participatie en de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Een kopie van deze brief en de publicatie zullen eveneens aan de vaste Kamercommissies voor Binnenlandse Zaken, voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid en voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening worden gestuurd.

Met vriendelijke groet,
de Nat[redacted]

Reinie[redacted]